

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ORWELL, GEORGE

1984 / George Orwell ; trad. din lb. engleză: Mihai-Dan Pavelescu. - București : Bookzone, 2026

ISBN 978-630-305-733-0

I. Pavelescu, Mihai Dan (trad.)

821.111

GEORGE ORWELL

1984

*Traducere din limba engleză
de Mihai-Dan Pavelescu*

Redactor: **Ana-Maria Niculae**
Grafician copertă: **Teodora Savu**
Tehnoredactor: **Anca Marisac**

© Bookzone 2026, pentru prezenta ediție
Toate drepturile rezervate pentru limba română.
Nicio parte a acestei lucrări nu poate fi stocată
sau reprodusă fără acordul editurii.

Editura Bookzone

Șoseaua Berceni nr. 104, sector 4, București
Comenzi și informații:
Telefon: 031-433.50.68
E-mail: office@bookzone.ro
www.bookzone.ro

Bookzone
BUCUREȘTI, 2026

LBRIS

We know
books

PARTEA ÎNTÂI

Capitolul 1

Era o zi luminoasă și rece de aprilie, iar ceasurile băteau ora treisprezece. Cu bărbia coborâtă în piept să scape de vântul afurisit, Winston Smith pătrunse iute prin ușile din sticlă ale Blocului Victoria, totuși nu suficient de repede ca să împiedice un vârtej de praf nisipos să intre odată cu el.

Holul mirosea a varză fiartă și a preșuri vechi din cârpe. Într-un capăt, pe perete fusese lipit un afiș colorat, prea mare pentru interior. Înfațișa pur și simplu un chip enorm, larg de peste un metru - fața unui bărbat de vreo patruzeci și cinci de ani, cu mustață neagră și deasă și trăsături arătoase, deși aspre. Winston se îndreptă spre scară. N-avea rost să încerce liftul. Nici în zilele bune nu prea mergea, iar în prezent curentul electric era oprit peste zi, ca parte din măsurile de economisire pentru pregătirea Săptămânii Urii. Apartamentul era la etajul șapte, încât Winston, care avea treizeci și nouă de ani și un ulcer varicos deasupra gleznei drepte, urcă încet, odihnindu-se de câteva ori pe drum. Pe fiecare palier, fața enormă îl privea de pe peretele aflat vizavi de puțul liftului. Era una dintre

LIBRIS We know
 acele imagini astfel realizate încât ochii te urmă-

resc când te deplasezi. Dedesubtul ei scria:

FRATELE CEL MARE STĂ CU OCHII PE TINE.

În apartament, o voce sonoră citea o listă de cifre despre producția de fontă brută. Vocea răsună dintr-o placă metalică dreptunghiulară, asemănătoare unei oglinzi mate, integrată în peretele din dreapta. Winston răsuci un întrerupător și glasul își redusă intensitatea, deși cuvintele continuau să fie clare. Volumul aparatului (numit teleecran) putea fi reglat, dar era imposibil de redus la tăcere absolută. Bărbatul se îndreptă spre fereastră – o siluetă mărunță și firavă, cu slăbiciunea trupului evidențiată de salopeta albastră care era uniforma Partidului. Avea părul blond foarte deschis, chipul rumen de la natură și pielea asprită de săpunul de proastă calitate, lamele de ras tocite și gerul iernii care tocmai se terminase.

Lumea de afară se înfățișa friguroasă chiar și dinapoia geamului închis. Pe stradă, vârtejuri mici de vânt ridicau praful și hârtiile rupte în spirale involburate și, cu toate că soarele strălucea și cerul era albastru intens, nimic nu părea să aibă culoare, cu excepția afişelor lipite peste tot. Fața cu mustață neagră privea de sus, din toate colțurile dominante. Un afiş era pe fațada casei de vizavi. FRATELE CEL MARE STĂ CU OCHII PE TINE scria pe el, iar ochii întunecați sfredeleau ochii lui Winston. La nivelul străzii, un alt afiş, rupt într-un colț, flutura haotic în vânt, acoperind și dezvelind alternativ cuvântul SOCENG. În depărtare, un elicopter cobora printre acoperișuri, încremenea o clipă ca o muscă

albastră, apoi se îndepărta din nou pe o traiectorie curbă. Era patrula poliției, care trăgea cu ochiul pe ferestrele locatarilor. Patrurile nu contau, însă. Numai Poliția Gândului conta.

În spatele lui Winston, vocea din teleecran continua să trăcănească despre fontă brută și depășirea obiectivelor celui de-Al Nouălea Plan Trienal. Teleecranul emitea și recepționa simultan, captând orice sunet produs de Winston care depășea nivelul unei șoapte foarte joase; mai mult, bărbatul putea fi văzut și auzit atâta vreme cât rămânea în câmpul vizual al plăcii metalice. Bineînțeles, nu știai dacă ești privit într-un moment anume și se putea doar specula cât de frecvent, sau după ce criteriu, se conecta Poliția Gândului la un cablu individual. Era chiar posibil să-i privească pe toți oamenii tot timpul. În orice caz, avea posibilitatea să se conecteze la cablul tău oricând dorea. Trebuia să trăiești – și trăiai, dintr-o obișnuință care devenise instinct – cu presupunerea că orice sunet pe care îl faci e auzit și că orice mișcare e analizată, mai puțin în întuneric.

Winston stătea cu spatele la teleecran. Așa era mai sigur, deși, după cum bine știa, până și o spinare putea fi grăitoare. La un kilometru distanță, Ministerul Adevărului, locul lui de muncă, se înălța uriaș și alb deasupra decorului murdar. Aceasta, gândi el cu un dezgust vag, e Londra, capitala Aerodromului 1 – a treia cea mai populată provincie din Oceania. Încercă să-și amintească ceva din copilărie care să-i spună dacă Londra fusese întotdeauna așa. Oare existaseră dintotdeauna

URDIS We know

casele acestea putrede din secolul al XIX-lea, cu pereții susținuți de bârne din lemn, ferestrele astupate cu carton și acoperișurile din tablă ondulată, cu zidurile strâmbe ale grădinilor aplecate în toate direcțiile? Și locurile bombardate, unde praful din tencuieli se învoldura în aer și pufulițele se întindeau peste mormanele de moloz, sau cele unde bombele curățaseră suprafețe mai mari și apăruseră colonii sordide de locuințe din lemn, asemănătoare cu cotețele pentru găini? Era însă inutil, pentru că nu-și putea aminti – din copilăria lui nu mai rămăseseră decât niște tablouri luminoase, fără fundal și, în mare parte, de neînțeles.

Ministerul Adevărului – Minadev în limbanouă [Limbanouă era limba oficială a Oceaniei. Pentru o descriere a structurii și etimologiei sale, a se vedea Anexa.] – diferea în mod izbitor de totul din jur. Era o structură piramidală enormă din beton alb strălucitor, care se înălța, terasă după terasă, la trei sute de metri în văzduh. Din locul unde se afla Winston, pe fațada sa albă se vedeau, scrise cu litere elegante, cele trei sloganuri ale Partidului:

*RĂZBOIUL ESTE PACE
LIBERTATEA ESTE SCLAVIE
IGNORANȚA ESTE PUTERE*

Se spunea că Ministerul Adevărului are trei mii de încăperi deasupra solului și ramificații pe măsură în subteran. În Londra mai existau doar alte trei clădiri cu aspect și dimensiuni similare și

dominau astfel arhitectura înconjurătoare, încât de pe acoperișul Blocului Victoria le puteai vedea pe toate patru simultan. Erau sediile celor patru ministere între care era împărțit aparatul guvernamental. Ministerul Adevărului, care se ocupa de știri, divertisment, educație și arte frumoase. Ministerul Păcii, care se ocupa de război. Ministerul Iubirii, care menținea legea și ordinea. Și Ministerul Abundenței, care răspundea de afacerile economice. În limbanouă numele lor erau: Minadev, Minpac, Miniub și Minabun.

Ministerul Iubirii era cel cu adevărat înfricoșător. Nu avea nicio fereastră. Winston nu fusese niciodată în interiorul său și nu se apropiase la mai puțin de o jumătate de kilometru de el. Era un loc în care nu puteai intra decât cu treburi oficiale și numai după ce treceai printr-un labirint de încălceli de sârmă ghimpată, uși din oțel și cuiburi de mitraliere ascunse. Până și străzile ce duceau la barierele sale exterioare erau patrulate de inși cu fețe de gorile, îmbrăcați în uniforme negre și înarmați cu bastoane telescopice.

Winston se întoarse brusc. Își aranjase trăsăturile într-o expresie de optimism liniștit, pe care era recomandabil s-o afișeze când se afla în fața teleecranului. Traversă camera și intră în bucătăria minusculă. Întrucât părăsise Ministerul la ora aceea a zilei, renunțase la prânzul de la cantină și era conștient că în bucătărie nu există nimic de mâncare, cu excepția unei bucăți de pâine neagră, care trebuia păstrată pentru mic-dejunul de a doua zi. Luă de pe raft o sticlă cu o etichetă albă simplă

pe care scria GIN VICTORIA și care conținea un lichid incolor. Emană un iz grețos, uleios, ca al alcoolului chinezesc din orez. Bărbatul umplu aproape complet o ceașcă pentru ceai, se pregăti pentru șoc și-l dădu peste cap ca pe un medicament.

Imediat se înroși la față și lacrimi i se prelinsă din ochi. Ginul era ca acidul azotic și, în plus, când îl înghițeau, aveai senzația că ești lovit în ceafă cu un baston de cauciuc. În clipa următoare însă, arsura din stomac se potoli și lumea începu să pară mai veselă. Luă o țigară dintr-un pachet mototolit pe care scria ȚIGĂRI VICTORIA, dar o ținu imprudent în poziție verticală și tutunul dinăuntru căzu pe podea. Cu următoarea avu mai mult succes. Reveni în camera de zi și se așeză la o masă aflată în stânga teleecranului. Din sertarul ei scoase un toc cu peniță, o sticlă de cerneală și un caiet gros, format *in-quarto*, cu cotor roșu și coperte marmorate.

Dintr-un motiv necunoscut, teleecranul din camera de zi se afla într-o poziție neobișnuită. În loc să fie amplasat, firesc, pe peretele din capăt, de unde să domine toată încăperea, fusese montat pe peretele mai lung, vizavi de fereastră. Într-o parte exista o nișă puțin adâncă, în care Winston stătea acum și care, când fuseseră construite apartamentele, fusese destinată probabil unor rafturi pentru cărți. Așezându-se în nișă mult retras, bărbatul rămânea în afara razei teleecranului, cel puțin din punct de vedere vizual. Bineînțeles, putea fi auzit, dar, atât timp cât își menținea poziția actuală, nu

putea fi văzut. În parte, configurația neobișnuită a camerei îi sugerase ceea ce era pe cale să facă.

Ideea îi fusese insuflată însă și de caietul pe care tocmai îl scosese din sertar. Era un obiect extrem de frumos. Genul acela de hârtie mătăsoasă, crem, ușor îngălbenită de vreme, nu se mai fabrica de minimum patruzeci de ani, însă el aprecia că vechimea caietului e mult mai mare. Îl zărise în vitrina unei prăvălioare ponosite de vechituri dintr-un cartier sărăcăcios al orașului (nu-și amintea exact care) și fusese cuprins imediat de dorința copleșitoare de a-l avea. Membrii de Partid nu aveau voie să intre în magazinele obișnuite („să facă comerț pe piața liberă”), totuși regula nu era respectată cu strictețe, întrucât existau obiecte, ca șireturile și lamele de ras, pe care era imposibil să le obții în alt mod. Winston privise rapid în sus și în jos pe stradă, apoi intrase iute și cumpărase caietul cu doi dolari și cincizeci de cenți. În momentul acela nu fusese conștient că-l dorește pentru un scop anume. Îl pusese în servietă și-l adusese acasă, simțindu-se vinovat. Chiar dacă înăuntru nu scria nimic, era o posesie compromițătoare.

Avea să-nceapă un jurnal. Acțiunea nu era ilegală (nimic nu era ilegal, întrucât nu mai existau legi), dar, dacă era descoperit, ar fi fost condamnat aproape sigur la moarte sau la minimum douăzeci și cinci de ani într-un lagăr de muncă silnică. Fixă o peniță în toc și o supse, ca să îndepărteze unsoarea antirugină. Tocul era un instrument arhaic, rareori folosit chiar și pentru semnături, și-și procurase unul, pe ascuns și cu destulă greutate, pur și simplu

simțind că pe hârtia crem frumoasă merita să scrie cu o peniță reală, nu s-o zgârie cu un creion chimic. De fapt, nici nu era obișnuit să scrie de mână. Cu excepția însemnărilor foarte scurte, se obișnuia ca totul să fie dictat în dictascris, ceea ce, desigur, era imposibil pentru scopul lui actual. Înmuie penița în cerneală, după aceea ezită o secundă. Un fior îi străbătu măruntaiele. O însemnare făcută pe hârtie reprezenta acțiunea decisivă. Cu litere mici și stângace, scris:

4 aprilie 1984.

Se lăsă pe spate, cuprins de un sentiment de neputință totală. În primul rând, nu știa cu certitudine că e anul 1984. Trebuia să fie în jurul acestei date, întrucât era destul de sigur că el are treizeci și nouă de ani și credea că se născuse în 1944 sau 1945; dar în prezent era imposibil să stabilești orice dată cu o precizie mai mare de un an sau doi.

Pentru cine, se întrebă el brusc, scrie acest jurnal? Pentru viitor, pentru cei încă nenăscuți. Mintea îi zăbovi o clipă asupra datei incerte de pe pagină, după care se opri la cuvântul *gândublu* din limbanouă. Își dădu seama pentru prima dată de amploarea acțiunii sale. Cum puteai să comunici cu viitorul? Era imposibil prin însăși natura lui. Viitorul fie urma să semene cu prezentul, caz în care nu avea să-l asculte, fie urma să fie diferit de prezent, iar atunci zbuciumul lui devenea lipsit de sens.

Rămase nemișcat o vreme, uitându-se prosteste la hârtie. Teleecranul difuza o muzică militară

stridentă. În mod interesant, Winston părea nu numai să-și fi pierdut capacitatea de exprimare, ci chiar să fi uitat ceea ce intenționase să scrie inițial. De săptămâni întregi se pregătise pentru momentul acesta și nu-i trecuse prin minte că ar fi nevoie de altceva decât curaj. Scrisul propriu-zis urma să fie simplu. Nu trebuia decât să transfere pe hârtie monologul interminabil și neliniștit care îi răsuna în cap, literalmente de ani de zile, dar în clipa asta până și monologul secase. În plus, ulcerul varicos începuse să-l mănânce insuportabil. Nu îndrăznea să-l scarpine, pentru că se inflama de fiecare dată. Secunde treceau. Nu mai percepea decât pagina goală din fața lui, mâncărimea pielii deasupra gleznei, zgomotul asurzitor al muzicii și o ușoară amețeală cauzată de gin.

Pe neașteptate începu să scrie de parcă îl cuprinsese panica, fără să fie pe deplin conștient de ceea ce așterne pe caiet. Literele lui mici, totuși copilărești, coborau și suiau pe pagină; renunță mai întâi la majuscule și, în final, chiar și la puncte:

4 aprilie 1984. Aseară la cinema.

Numai filme de război. Unul foarte bun, cu un vapor plin cu refugiați care era bombardat undeva în Mediterana. Spectatorii foarte amuzați de imagini cu un bărbat enorm de gras care încerca să fugă înot, urmărit de un elicopter, mai întâi îl vedeai plescâind prin apă ca un delfin, apoi îl vedeai prin câțarea mitralierei elicopterului, apoi era plin de găuri și marea din jurul lui devenea roz și el

se scufunda brusc, de parcă apa ar fi intrat prin găuri, publicul râdea în hohote când se scufunda. apoi vedeai o barcă de salvare plină cu copii, cu un elicopter care zbura deasupra ei. o femeie de vârstă mijlocie, probabil evreică, stătea la prova, cu un băiețel de vreo trei ani în brațe. băiețelul țipa de frică și-și ascundea capul între sânii ei, ca și cum încerca să se îngroape în ea, iar femeia îl îmbrățișase și-l liniștea, deși era albă ca varul de frică, acoperindu-l cât mai mult, de parcă ar fi crezut că brațele ei îl pot proteja de gloanțe. apoi elicopterul a aruncat o bombă de 20 de kg peste ei, a urmat o lumină orbitoare și barca s-a transformat în așchii. apoi a fost o imagine minunată cu brațul unui copil ridicându-se în aer probabil că l-a urmărit un elicopter cu o cameră în bot, și din locurile pentru partid s-au auzit multe aplauze, dar o femeie de pe locurile pentru proli de jos a început pe neașteptate să facă scandal și să strige că n-ar trebui să arate asta în fața copiilor că nu-i corect că nu-i corect în fața copiilor până când poliția a scos-o nu cred că i s-a întâmplat ceva nimănui nu-i pasă ce spun prolii e reacție prole tipică ei niciodată...

Winston încetă să scrie, pe de o parte fiindcă simțea crampe la mână. Nu știa ce-l determinase să înșiruie prostiile astea. În mod interesant însă, în același timp, o amintire cu totul diferită i

se limpezise în minte, până în punctul în care se simțise în stare s-o scrie. Acum își dădu seama că hotărârea de a veni acasă pentru a începe jurnalul chiar astăzi fusese determinată de alt incident.

Se întâmplase în dimineața aceea la minister, dacă despre ceva atât de neclar se poate spune că se întâmplase cu adevărat.

Era aproape ora unsprezece, iar în Departamentul Arhive, unde lucra Winston, scoteau scaunele din cabine și le aduceau în centrul sălii, vizavi de teleecranul mare, pregătind Ura de Două Minute. Winston tocmai își ocupa locul pe un rând din mijloc când două persoane pe care le cunoștea din vedere, dar cu care nu vorbise niciodată, intrară în încăpere. Una dintre ele era o tânără pe care o întâlnea des pe coridoare. Nu-i știa numele, ci doar că lucrează la Departamentul Ficțiune. Probabil că – deoarece o văzuse uneori cu mâinile pătate de unsoare și ținând o cheie fixă – era mecanic la vreo mașinărie de scris romane.

Era o tânără cu înfățișare îndrăzneată, de vreo douăzeci și șapte de ani, cu părul bogat, fața pistriuită și mișcări rapide, de sportivă. În jurul taliei, salopeta era înfășurată de câteva ori cu o eșarfă stacojie îngustă, emblema Ligii Anti-Sex pentru Juniori, suficient de strâns ca să-i scoată în evidență formele frumoase ale șoldurilor. Winston o displicuse încă din prima clipă când o văzuse. Știa motivul. Tânăra reușea să transmită senzația de terenuri de hochei pe iarbă, băi reci, excursii colective și moralitate rigidă. El detesta aproape toate femeile, în special pe cele tinere și frumoase.

Femeile, mai ales tinerele, erau întotdeauna cele mai fanatice adeptele ale Partidului, cele care înghițeau pe nemestecate sloganurile, spioane amatoare și scotocind pentru a descoperi neortodoxia. Însă tânăra aceasta îi lăsa impresia că e mai periculoasă decât majoritatea. Odată, când se întâlniseră pe coridor, ea îi aruncase o căutătură rapidă și sfredelitoare cu coada ochiului și, pentru o secundă, îl umpluse de o teroare neagră. Lui Winston îi trecuse prin minte chiar ideea că putea fi o agentă a Poliției Gândului, deși era foarte improbabil. Cu toate acestea, continua să simtă o neliniște ciudată, amestecată cu teamă și ostilitate, ori de câte ori ea se afla în preajma lui.

Cealaltă persoană era un bărbat pe nume O'Brien, membru al Partidului Interior și deținător al unui post atât de important și de îndepărtat, încât Winston avea doar o idee vagă despre natura sa. O tăcere de moment se așternu peste grupul din jurul scaunelor când zăriră salopeta neagră a cuiva din Partidul Interior. O'Brien era un bărbat voinic, cu gât gros și fața aspră, glumeată și brutală. În ciuda înfățișării sale formidabile, avea un farmec al purtării. Obişnuia să-și rearanjeze ochelarii pe nas, ceea ce era ciudat de dezarmant – într-un mod indefinibil era și ciudat de civilizat. Dacă cineva mai gândea în astfel de termeni, gestul lui putea aminti de un nobil din secolul al XVIII-lea care-și oferă tabachera pentru prizat.

Winston îl văzuse pe O'Brien de vreo zece-douăsprezece ori în tot atâția ani. Se simțea profund atras de el, și nu numai pentru că era fascinat de

contrastul dintre manierele lui rafinate și fizicul de pugilist. Mai mult îl atrăgea convingerea secretă – sau poate nu era nici măcar o convingere, ci doar o speranță – că ortodoxia politică a lui O'Brien nu era perfectă. Ceva din fața bărbatului sugera asta în mod irezistibil. Și, oricum, poate că pe chip nu-i era scrisă neortodoxia, ci pur și simplu inteligența. În orice caz, părea a fi cineva cu care puteai discuta, dacă reușeai cumva să păcălești teleecranul și să-l prinzi singur. Winston nu întreprinsese niciodată cel mai mărunț efort ca să verifice presupunerea aceasta – de fapt, nu exista nicio modalitate de a face așa ceva. În clipa aceea, O'Brien se uită la ceasul de mână, văzu că e aproape ora unsprezece și decise în mod evident să rămână în Departamentul Arhive până la sfârșitul Urii de Două Minute. Se așază pe același rând cu Winston, la două scaune depărtare. Între ei se afla o femeie micuță, cu părul nisipiu, care lucra în cabina de lângă Winston. Tânăra cu părul negru stătea imediat în spatele său.

În momentul următor, o tiradă hidoasă și scrâșnită, ca zgomotul unei mașinării monstruoase ce funcționa neunsă, răbufni din teleecranul mare de la capătul sălii. Sunetele acelea îți strepezeau dinții și-ți zbârleau firișoarele de păr de pe ceafă. Ura începuse.

Ca de obicei, pe ecran apăruse chipul lui Emmanuel Goldstein, Dușmanul Poporului. Huiduieli se auziră pe alocuri printre spectatori. Femeia micuță cu păr nisipiu scoase un chițait de teamă și dezgust. Goldstein era renegatul și apostatul care, cu mult timp în urmă (nimeni nu-și amintea exact